

LXXXIX

صافی: ۸

مابسی ۱۳۳۳ - ۱۹۱۷

سہ: ۲

دَارُ الْفُنُونِ

جہوں فافا کو لیتا محمد علی

حقوق، سیاسیات، اقتصادیات

ایک آبدہ برنر اولنور

مندرجات:

قسم حقوق:

- شریعت وقانون [منصوری زادہ سعید]
مناطق تکلیف عقلا [صادق]
مکتب تاریخی و عثمانی حقوقک منبعلی [ولی الدین]
حرب زمانندہ رہ کیزیسونلر [احمد صلاح الدین]

قسم اقتصادی:

- آکائیادہ رسوم و تکالیف [آنتون فلهق]

استانبول - مطبعہ عامرہ
۱۳۳۲ - ۱۳۳۴

مکتب تاریخی

و

عثمانی حقوقک منبعی

، ۱ ،

حقوقده (مکتب تاریخی) نك مؤسس (ساوینی) در . کرچه ، دها اون
التجی عصر میلادیده فرانسز (رومانیت) ی معروف (کوزاس) مؤسسات حقوقیه نك
روحه نفوذ ایده بیلیمکده تاریخ حقوقک نه درجه قیمتدار برآلت اولدیغنی بیلدیرمک
ایچون اون کندیسک (آلتون اولطه سی) تسمیه ایتمشدی . دها صوکره ایتالیا حکم اسندن
(وبقو) [۱۶۶۸ - ۱۷۴۴] علم حقوقی : فلسفه حقوق ، تاریخ حقوق و فلسفه
حقوقک فعلیانه تطبیق نامرلیله اوچ قسمه آیرارق بوتقسیمیله تاریخ حقوقی ، علم حقوقک
بررکنی عد ایتمشدی . بوندن باشقه (وبقو) قوانین موضوعه یی بری واضع قانونک
اراده سی (Mens legis) دیگرکی قانونک سبب و حکمتی (Ratio legis) اولق اوزره
ایکی عنصره تحلیل ایدرک واضع قانونک اراده سی مطابق العنان اولمادیغنی و بر قانونک ،
وقایع تاریخیه ایله (حسن وحق) ک ابدی دستورلرینه توافقی ایتدیجکه (ratio legis)
عنصرینی حائز و بناءً علیه تام اولامه یاجنی فکرند بولونمشدی .

کورولبورکه وبقو (Vico) واضع قانونک اراده سی برطرفدن ایجابات تاریخیه
دیگر طرفدن (حسن وحق) ک ، کندنجه موجود ، ابدی پرنسیپلریله تحدید و تقید
ایله مش واونک وظیفه سی او ایجابات ایله او پرنسیپلری آرایوب بولق واونلره برشکل
وبرقوه مؤیده ویرمکدن عبارت براقشدی .

(وبقو) نك معاصر (مونته سکیو) [۱۶۸۹ - ۱۷۵۵] دها عملی برتلق ایله ،
هرملتک حقوق عمومیه وخصوصیه سی ، (حرث ملی) نك (Culture nationale) بوتون
عناصر سائر سبله : ملتک دینی ، اخلاقی و تربیه سی حتی تجارت و صنایع و بالخاصه ایچنده

یقیناً یاشادینی اقلیم و محیط جغرافیایی ایله علاقه دار اولدینی و مؤسسات حقوقیه نیک دیگر مؤسسات و مؤثرات ایله اولان بورابطه سی نظر دقتدن قاجیرلماق لازم کلدیکی فکرینی تلکین ایتشدی .

مونته سکیونک بوتون نظریه سی شو تعریف مشهورنده خلاصه ایدلشدر :

« قانون طبیعت اشیا دن منبعث مناسبات ضروریه در . »

Rapports necessaires qui derivent de la nature des choses

مونته سکیو بوتعریفیه واضع قانونک طبیعت اشیا به توافق ایتمین موضوعاتنک حکمسز اولدینی کوسترمش و انسانی لک ، کندیلری طرفدن یالیش قانونلری اولایله جگنی تسلیم ایله برابر اصل کندی صنع و تأثیر لرندن خارج قانونلک تخت اداره سنده یاشادق لرتی آریجه سویله مشدر :

Les êtres particuliers intelligents peuvent avoir des lois qu'ils ont faites, mais qu'ils en ont aussi qu'ils n'ont pas faites.

مونته سکیونک نظریه سی کرچه حقوقک منبعثی واضع قانونک آرزو سنده و یا افرادک راضی سنده کوره نلری آجیق بر صورتده رد و جرح ایتکده ایسه ده علی العموم مؤسسات حقوقیه ده عنصر تاریخی به ویردیکی موقع مطلوب درجه ده قطعیت و صراحتله کورولمه مکده در .

مونته سکیو بالخاصه اقلیم و محیط جغرافیائی تأثیراتی بک مهم تلقی ایتش واک زیاده عصرینک آمال حریت جو یانه سنه ترجمان اولارق استبداد اداره بی دلائل تاریخیه ایله هدم و تنقیده چالیشمش و انکلتزه مؤسسات سیاسیه سی بوتون ملتله نمونه امتثال اولارق کوسترمشدر .

ایشته مؤسسات حقوقیه نیک تدقیقنده (اصول تاریخی) بی آکدیرر افکار علمیه به تا اون آلتنجی عصر دنبری تصادف ایدلکده در .

آنحق بواصولک بوتون موجودیتله تشکل و ته م ایتدیکنی و حقوقک منشأ ایتدائیسندن باشلا یارق کافه شعباته شامل و حاکم اولان دساتیر و نظریات قویه سیله ییقیلماز بر مکتب حالی آلدینی کورمک ایچون فرانسه انقلاب کیرینک انکلتزه و آلمان یاده حاصل ایتدیکی عکس العمللری بکله مک لازم کلیر .

انکلتزه ده بوعکس العمللرک سردار نمثلی (بورک) (Burke) در [۱۷۳۰-۱۷۹۷]

بورکہ نک فرانسی انقلابیہ حاکم اولان نظریات عندیہ قارشى انکلتزہ پارلمنتوسندہ آجدیغی هجوم بایراغی و (Sieyès) ک ایکیدہ بردہ کیشن قانون اساسی بروژہ لرینہ قارنی قوالاندیغی لسان شدید مشهوردر .

(بورکہ) بردولنک تشکیلاتی میدانہ کتیرمک ویا اصلاح ایتمک عندیات ایله اولامہ یاجغی و علم سیاستک مدید بر تجربہ محصولی اولدیغی ادعا ایدیور و جمعی « بوتون اقسامی غیر سرتی بر رابطه ایله یکدیگریہ مربوط بر موجود معجز ، اولاق اوزرہ قبول ایدیوردی .

Selon Burke la société est un être mystérieux dont toutes les parties sont unies entre elles par un lien moral invisible.

بورکہ یه نظر آ مرور زمان ایله بوزولان مؤسسات ، دایما آرزوق عندی و کفی اولمقدن قورتولامایان ، محاکات عقلیه و ارادات شخصیہ نک مداخله سنہ اطعیاً محل اولقسزین عادتاً کندیلکلرندن دوزله بیلرلر . عندی بر طاقم افکار و نظریات ایله مؤسساتک تکامل طبیعی سی اخلال ایتمکدن اجتناب ایتمک کرکدر . بناءً علیہ (بورکہ) نک فکری واضع قانونک وظیفه سی حد اصغری یه تنزیل ایتمک و بو وظیفه یی مؤسساتک بنفسه تکاملنه مانع اولان مؤثراتی ازاله یه منحصر بر اقدرد .

بورکہ نک مؤسسات سیایه حقندہ و فرانسیز انقلابیہ قارشى عادتاً بر هجومیه شکلندہ اورتیه آندیغی بوافکار همان عینی زمانده آلمانیده و فقط دها متین ، دها علمی و بوتون مؤسسات حقوقيه یی محیط بر طرزده اولا هوغو Hugo [۱۷۶۸ - ۱۸۴۴] راز مکره (Savignie) ساوینی [۱۷۷۸ - ۱۸۶۱] و (بوختا) Puchta طرفدن نشر ایدلکه باشلامشدر . (مکتب تاریخی) یی اشته بو اوج ذات تأسیس ایتمش فقط مکتبک اساسی پرنسیپلرینی اصول ، صراحت و قطعیت دائرہ سندہ ایلک افاده ایدن (ساوینی) اولدیغی ایچون مکتب تاریخی کندی نامه اضافله یاد ایدیله کلشدر .

(ساوینی) اک اول مؤسسات حقوقيه نک منشأ لر آرامقله ایشه کیریشمشدر . بوتدیقای ، کنديسه منشأ حقندہ شوفکرلری و یرمشدر :

لسان نهاییه ، دین و اخلاق نهاییه حقوقده اودر . لسان نصل بر ایجاد فردی دکلہ حقوقده اوبلهدر . حقوقده لسان کی فردک قدرت ابداعیه سندن خارج برشیدر . حقوقده لسان کی کندیلکلندن ، غیری شعوری و ملی اولارق دوزار . لسانک مولدی

نصل بر تصادف و یا ملئک ارزو و اراده لری دگسه حقوق دخی اویله جه ، بر حصول تصادف و یا بر اثر ارزو و اراده دکلدر .

حقوق ده لسان کی هیئت عمومی می . معظم بر کل متعضو immense tout organique کی تلقی اولنق لازم کلن خلقت ، ملئک اثریدر ؛ و مات دیدیکمز بوکل متعضوک کندینه خاص اولان و روح افرادک فوقنده و ماهیتجه اوندن باشقه بولنان روحندن Volksgeist فولقس غایست - بزده کی تعبیر ایله - (وجدان اجتماعی) دن دوغمشدر .

(Volksgeist) (وجدان اجتماعی) جماعتی تشکیل ایدن افرادک اکثریتک و یا کافه سنک یکدیگرینه بکزه دین دوشونجه لرینک یکونی ، بر آرایه کلکی دیمک دکلدر .
عضویت بشریه ده حجیر تک (ا) به نظراً موقعی نه ایسه جمعیتده افرادک (وجدان اجتماعی) به نظراً موقعی اودر . (فولقس غایست) وجدان اجتماعی ، یالکیز ملته خاص برشی دکلدر . ملئک ایچنده عائله کی ، اصناف جمعیتلری (Corporations) کی ، کویلر ، شهرلرکی ده ا کوچوک اجتماعی هیئتلرک ده کندیلرینه مخصوص وجدان اجتماعیلری و اوندن صادر اصول و قاعده لری یعنی مؤسسات حقوقیه لری واردر .

ایشته لسان نصل اراده افرادک فوقنده اولارق تأسس و کنه دیسنی افراد قبول ایتدیریورسه قواعد حقوقیه ده طبقی اونک کی (وجدان اجتماعی) دن دوغارق کنه دیسنی افراد قبول ایتدیرر .

صرف انسانلرک طویلوقی حالتدن نشأت ایدن (وجدان اجتماعی) افراددن باشقه و اونلرک فوقنده اولقله برابر یاشار و کندیلرینه حاکمدر ، و بونک ایچوندر که (وجدان اجتماعی) نک امرلری افراد طرفندن بلا اختیار مطاعدر .

(ساینیتی) به نظراً واضع قانونک ، دواتک وظیفه سی (وجدان اجتماعی) نک فوه ابداعیه سی تسهیل ایتک ، اوامرنی هر درلو مخالفتدن آزاده ، ده نافذ و ده اؤثر قيلمقدن عبارتدر . چونکه (فولقس غایست) ک : وجدان اجتماعینک افراد اوزرنده انفسی و درونی اولان حاکمیتی بعضاً فردک احتراصات فردیه سیله تعارض حالنده بولونور . تعبیر دیکرله افرادک ایکی صفی واردر : بری مطلق و مستقل بر فرد صفی ، دیکری منسوب اولدینی جمعیتک بر جزئی بر عضوی اولماق صفی

مستقل بر فرد صفتیه هر شخص کندینه خاص مؤثرات حیاتیه و روحیه به تابع بولونور .

حالی که بر جمعیتك جزئی، عضوی اولی صفتیله (وجدان اجتماعی) نك او امرینه
مقادیر . ایمدی فردده کی عوامل حیاتی و روحیه وجدان اجتماعی ایله معارضه ایده بیلیر .
و بر فردك ارزوی شخصی جمعیتك بر عضوی صفتیله ارزو ایتدیکی شیلردن یو-بتون
باشقه شیلر اولابیلیر .

بونك ایچون حکومت وجدان اجتماعینك انفسی اولان مطاعتی وضع ایتدیکی
مؤیدات خارجی ایله تقویه ایده رك مؤسسات موضوعه ایله دخی حقوقی حکمران قیلمق
لازم در . ذاتاً دولتده (وجدان اجتماعی) نك بولزومه بناء تولید ایتدیکی بر مؤسسه
اجتماعیه در .

ایشته (ساوینی) ایله اتباعك ، مؤسسات حقوقیه نك منشأی حقنده افکار
اساسیه سی هان کافه شو اجماله داخلدر . (ساوینی) نك (Volksgeist) نظریه سی
اطرافنده له و علمیه اولارق اجرا ایدیلن مناقشات علمیه بی پایاندر . ساوینی مکتبی ،
دساتیرینك تماماً و یا تعدیلاً قبولی صورتیله بک چوق ارباب حقوقی اطرافنده طوبلادینی کی ،
(ایهرینگ) کی (Ihering) بک چوق و بک قوتلی مخالفه و معترضلرده تصادف ایتشددر .
بوماقشانی (مکتب تاریخی) نك دساتیرینه تبعاً آچیلان (Völker psychologie)
روح اجتماعی تدقیقاتی جیغیرلری حقنده دیگر بر مقاله مزده آریجه بحث ایده جگمزی
وعد ایله شمذیلک مکتب تاریخنك اصوله دائرده بر قاج سوزسویله لم :
(ساوینی) اصولی ، طبیعی ، حقوقك منشأی حقنده کی نظریه سنك بر معکسی ،
ویا نظریه سی اصولنك بر نتیجه سیدر :

لار فصل بر ملتک مال مخصوصی ، وصف ممیزی ایسه هر ملت اویله جه کندینه خاص
مؤسسات حقوقیه بی حائر و بومؤسساتی دیله دبکی زمان ده کیشدیروب یرینه باشقه بر ملتک
بر ملتک مؤسساتی قویمنقن عاجزدر . بر ملتک حقوقی ایله کندیه سی اراسنده عادتاً بر رابطه
عضویه وارددر . هر ملت تصادفه دکل ، بوتون ماضینه مستند بر شخصیت مخصوصه
صاحیددر . ملت ماضی حاله ، حالی استقباله ربط ایده در .

(ساوینی) کچمشرک تاریخی تلقیسنی « هر کس ، هر بر بطنی حرر مستقل تلقی
ایده رك اونی کندی قوا و افکارینك درجه سنه کوره مسعود و شعشه پاش ویا سونوک
و بد بخت بر حیاته مقدر طانیوردی ، دیه تنقید ایدیور . فقط کندیه سی بویله دوشونمه یور ،
بطون حاضرینی انسال سالفیه صورت قویه ده مربوط و بوکون مؤسس بوتون قواعد

حقوقیه بی اجداد طرفندن تأسیس ایدیلوب جزئی کلی تعدیله اوضامش قواعدن عبارت کورو یور و بویله بولویور .

(ساوینی) به نظر آه هر عصر کفنه کوره و خود بینانه بر استقلال ایله حرکت ایده من . او ، روابط مشترکه ایله بوتون ماضی به مربوطدر . بناءً علیه کنديسنی ماضیده ، ماضی بی کنديسنده یاشایور کبی تلقی ایتک مجبوریتنده در . « بوکونی ملت اسکی ملتک بر اعضا سی درکه (membre) نه ایستر و نه یاپارسه اونکله برلکده ایستر و یاپار ، فرد ایچون استقلال نصل یوقسه هر فرد نصل برعائله نک ، برملتک ، برصنفک اعضاسندن و بوصفله اونلره مخصوص اجتماعی وجدانلرک تحکمنده ایسا هر بطن تاریخی ده اودرجه ده کنديسندن اول کچمش اولان بطنلرک تخت تأثیر و حکمنده در ، و بطون سالفه نک هیئت عمومی سنه منسوب و اونلره تابع بر اعضادر .

بونک ایچوندرکه برملتک هر دور تاریخی کنديسندن اول کچمش بوتون دورلرک قادی وانکشافی دیمکدر . و بو (ساوینی) نک نظرنده غیرقابل رد بر حقیقت مثبتدر . مادام که بوبویله در بطون ماضیه نک برامرواقع و ضروری اولان تحکمی ، سینی ماهیتی بیلیمکسزین قبول ایتک دوغرو دکدر . چونکه اوده دئیری کلن مؤسسات ایچنده برچوق عناصر مرده les éléments morts موجود اولایلیر بونلری زنده اولانلردن تفریق ایده رک آیقلا یوب دورمق ملتک انکشاف طبیعی ایچون شرطدر . بونک ایچونده هر ملتک مؤسسات حقوقیه سنی تا ایلک منبعلرندن آلاق بوکونه قدر کچیردیکی بوتون صفحاتنده تدقیق ایتله ایدر .

انجق بوسایه ده درکه مؤسسات ایچنده زنده لرله ، پس زنده لری (Survivences) یکدیگرندن آیرمق و حالک حقیقی ، جانی عناصر حقوقیه سنی تعیین ایتک قابل اولایلیر . (مکتب تاریخی) نک منشأ حقوقه و اصوله دائر اولان شوپره نیسپلری ده برخیلی تفصیلاته محتاجدر . کذلک بومکتبک ، جمعیتده فردک موقعی و مختلف ملتک یکدیگرینه متقابل تأثیرلری ، هر ملتک ایچنده طائفه ، صنوف ، شهر ، قریه کبی کوچوک هیأت اجتماعیه نک وضعیتلری حقنده موجود اولان افکاری دخی ایضاح ایدمک لازمدر . بونلردن ده آریجه بحث ایده جکزر .

تاریخ حقوق مدرسی

ولی المیر